



OP DE VINGERS

INTERVIEW MET JAN RENIERS

TEKST HANS BOCK FOTOGRAFIE GUSTAV KIBURG

Een interview met Jan is nog makkelijker dan met een kruisnet een voortje vangen voor een duikertje, waar het zwart ziet van de vis. Om 20.00 uur liet Jan me binnen in zijn gezellige huis in de oudste wijk van Breda. Nadat ik was voorgesteld aan zijn vrouw Hennie en Bart, het hondje, ging het non-stop over zijn leven en de plaats van het vliegvisseren daarin. Jan praatte zonder onderbreking tot ruim na middernacht. Als Jan aan het woord is weet hij ook te boeien. Zo reed hij om te vliegvisseren de afgelopen 27 jaar met zijn camper heel Europa door.

GEKEKEN

De camper is vorig jaar verkocht. Ik ben 66 jaar en heb overal gezeten. We kiezen nu voor iets meer rust en een vaste plaats”, licht Jan de aanschaf van een grote caravan toe. Deze caravan staat van half maart tot oktober in Clervaux, Luxemburg, waar Jan alle rivieren in de omtrek intensief bevist en als zijn broekzak kent. Zo is hij actief op de Lesse, Lomme, Amblève, Sure, Clerf en Ourthe. Vooral de no kill stukken hebben zijn voorkeur. Hoewel de meeste vliegvisseren Jan zullen kennen als een begenadigd vliegbinder, die op vele beurzen zijn kunsten vertoont, blijkt al snel dat Jan ook een zeer fanatiek vliegvisser is. “Ik vis 3 tot 4 dagen per week. Als ik in Breda ben, is dat in het zuiden van Nederland. Vanaf 15 maart voornamelijk in de Ardennen”. Ook wordt Jan vanwege zijn vele contacten overal ter wereld uitgenodigd om te vliegvisseren. Bonefish, steelhead, striper, bluefish, zalm en vlagzalm: Jan heeft ze allemaal bevist en gevangen.

HET BEGIN

Jan begon op vijfjarige leeftijd met vissen. Zijn hengels waren gemaakt van Spaans riet, met als dobber een stukje kurk. De hele familie viste en had zelfs eigen visrechten. Omdat zijn vader veel naar het Veerse Meer ging om met de werphengel op de uitgezette regenboogforellen te vissen, was Jan daar ook veelvuldig te vinden. “Daar heb ik wijlen Ronald Fenger ontmoet. Hij was wereldkampioen casting geweest en door hem kwam ik in aanraking met het vliegvisseren. Hij heeft mij met het vliegvisvirus besmet en van hem heb ik ook

Jan Reniers aan het werk in zijn bindkamer.

erg veel geleerd. Later ontmoette ik wijlen Frits Burger. Die is ruim dertig jaar mijn vismaat geweest. Nog steeds vis ik met veel plezier in de Ardennen met verschillende splitcane hengels die door Frits gebouwd zijn.”

VERENIGINGEN

Jan is een echt verenigingsmens. “Waarom zou je alles zelf proberen uit te vinden? Er is in verenigingen vaak veel kennis aanwezig. Ik kan iedere beginnende vliegvisser aanraden om lid van een vliegvisvereniging te worden. Het is gezellig en je kunt er veel leren.” Jan is lid ge-

weest van Flying Dutchman, Alexandra en Daddy Longlegs. Voor deze club volgde Jan de vliegvisinstructeursopleiding bij de VNV. Ervaring had hij al, want bij Alexandra en in België gaf hij al werp- en bindlessen. Momenteel is hij nog lid van vliegvisclub Spijkenisse en Daaft. Jan vindt het onzin om over vliegvisseren of -binden mysterieus te doen. Kenmerkend voor Jan is zijn openheid en zijn grote hulpvaardigheid. “We hebben allemaal dezelfde hobby. Ik wil iedereen alles leren wat ik kan en vertellen wat ik weet. Ik vind het wel belangrijk dat mensen eerlijk vertellen, waar ze iets voor het eerst hebben gezien.” Dat instructie van Jan effect heeft, blijkt wel uit het feit dat bijvoorbeeld Jan Kwisthout, Marco Wismeijer en Niels Akkermans, allen vliegbindinstructeurs van de Bredase vliegvisvereniging Daddy Longlegs, bij hem aan de keukentafel instructie kregen.

TEGENSLAG

Toen Jan 22 was, raakte hij als timmerman bij een bedrijfsongeluk zijn rechterduim kwijt. “Ik zaagde op een zaagmachine met één van de eerste widiazagen een stuk eikenhout. In het hout bleek een granaatscherf te zijn ingegroeid. Toen de zaag de scherf raakte, schoot het blok onder de zaag vandaan en klapte het tegen mijn hoofd. Tegelijkertijd is mijn duim langs de zaag gegaan. Toen ik na een paar seconden bij kennis kwam, bloedde ik hevig en was mijn duim nagenoeg van mijn hand af. In het ziekenhuis bleek amputatie van de duim onvermijdelijk.” Het is bijzonder om te zien hoe vaardig Jan bij het binden is, terwijl hij niet over een rechterduim beschikt.

In 1983 werd Jans vrouw ernstig ziek. Het was vanwege haar dat een arts wekelijks bij Jan thuis kwam. Tijdens een van die bezoeken ontdekte de arts bij Jan huidkanker. Omdat het in een vroeg stadium werd geconstateerd, kon tijdig operatief ingegrepen worden. “Er werd zoveel huid uit mijn schouder verwijderd, dat er als het ware een gat in mijn schouder zat. Ik baalde des te meer omdat dat jaar een van de eerste Fly Fairs georganiseerd werd. Ik moest met mijn schouder rust houden en mocht absoluut niet binden. Daardoor kon ik op die Fly Fair niet als demonstratiebinder aanwezig zijn. In die fase van mijn leven heeft het vliegvisseren mij er echt doorheen geholpen. Ik was elke dag van huis en vond rust en bezinning aan de waterkant.”

PALINGHUID

Voor velen uit de vliegbindwereld is Jan onlosmakelijk verbonden met palinghuid. Het was in 1980 dat Jan op een beurs een palinghuidvlieg van wijlen Hans de Groot zag. "Het was een haak met alleen een soort vleugel van palinghuid erop. Het boeide mij enorm." Hans wist Jan te vertellen dat het originele idee uit ongeveer 1800 stamt en zeer waarschijnlijk uit Ierland afkomstig is. Niemand weet het precies. Jan heeft het idee verder ontwikkeld en bedacht ook een manier om het materiaal zo te bewerken dat het niet stinkt. "Oorspronkelijk werd de paling gevild en de huid op natuurlijke wijze gedroogd. Laten we zeggen dat het eindproduct dan behoorlijk sterk ruikt. Iedereen kan echter zijn eigen palinghuid maken, die niet ruikt en waarmee formidabel gebonden kan worden. Na het villen moet je de huid weer binnenstebuiten keren. Dat gaat makkelijk als je in de gevilde huid een straal kraanwater laat stromen. Snijd hierna de buiknaad open, zodat een platte plak huid ontstaat. Leg hierna de huid in een bak water die verzadigd is met zout. Het zout dient om het slijm van de huid los te maken. Na een paar uur wrijf je met een doek of met je handen het eerste slijm van de huid af. Herhaal dit tot er helemaal geen slijm meer van de huid af komt. Spoel dan de huid af met zoet water. Als je dit vergeet zullen er later witte zoutkristallen op de huid verschijnen. De natte huid leg je nu met de vleeskant (binnenkant) op een houten plank. Met een verfröller kun je de huid er goed tegenaan duwen en het meeste water eruit rollen. De huid zal zich vervolgens aan het hout vastzuigen. Na een paar dagen komt de huid vanzelf los van het hout. Op dit moment heb je een palinghuid die zijn natuurlijke kleur heeft en nog enigszins vettig is. Hiermee kun je bijvoorbeeld prima naturele vlokreeftjes binden. Je knipt uit de huid de gewenste vorm voor het dekschildje.

De vettige huid stinkt niet, maar heeft nog wel een bepaalde geur. We zullen het nooit weten, maar ik denk dat bijvoorbeeld forel er gek op is! Doordat de huid nog vettig is, neemt deze echter geen kleur op. Als je de huid nog wilt kleuren, leg je deze een paar dagen tussen keukenrolpapier met een flink gewicht erop. Het papier neemt het vet op uit de huid, die je daarna in elke gewenste tint kunt kleuren. Het mooie van palinghuid is dat het in het water helemaal zacht wordt en op een natuurlijke manier beweegt."

Jan gebruikt palinghuid bij het binden van onder andere imitaties van garnalen, zoutwaterpissebedden, muddlers, visjes en stoneflies. In een nummer van het Beetmagazine stond in 1986 reeds een palinghuidgarnaal van Jan beschreven en ook in de vliegbindspecial van De Nederlandse Vliegvisser uit 1992 werd er aandacht aan besteed. Ook in standaardwerken van befaamde schrijvers als Paul Schmookler, Bob Veverka, Thomas Vinge en Joe Blados kom je patronen met palinghuid van Jan tegen.

INNOVATIEF

Dat Jan graag experimenteert en daarbij innovatieve oplossingen uitdenkt, blijkt ook uit zijn Snake Flies. Zo vertelt hij dat Hans de Groot lichtgewicht zeeforelvliegen bond, waarbij ook het hefboomeffect van een grote haak omzeild werd. Jan borduurde op het concept van Hans verder door een lustechniek toe te passen, waardoor het geheel veel sterker werd. Daarnaast gebruikt Jan de vlieg met succes tijdens het vissen op zalm. "Nog steeds zoek ik naar een manier om

het dregje makkelijk te kunnen verwisselen", geeft Jan aan. Toen Paul Schmookler een van de flexibele vliegen oppakte, schrok hij omdat hij dacht de vlieg te hebben gebroken. Spontaan noemde hij de vlieg, vanwege de beweeglijkheid, een Snake Fly.

"Sindsdien noem ik ze zo", glundert Jan. Het basisdeel van de vise waar Jan op bindt, is gemaakt door de gebroeders Van den Driesche. "Later heb ik met hen speciaal voor de Snake Flies een spansysteem op de vise ontwikkeld".

BINDKAMER

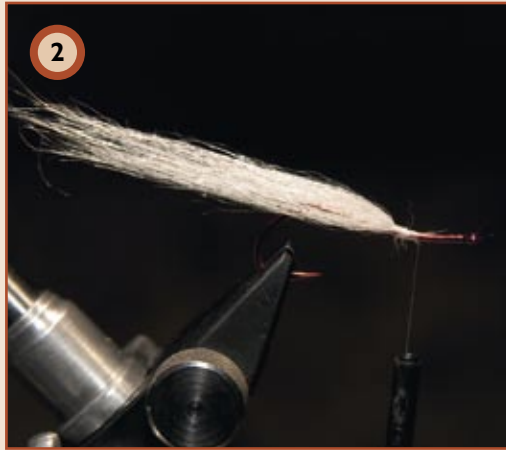
Bij Jan in huis is een complete kamer ingericht met vliegbind- en vliegvismaterialen. Vol trots toont Jan zijn Frits Burger splitcane hengels. Tussen de vele kokers met graphite hengels staan ook meerdere zalmhengels, veelal beproefde merken en typen. "Men kan wel elk jaar iets nieuws op de markt brengen, maar dat wil nog niet zeggen, dat het steeds beter wordt", beargumenteert Jan enige oudere stokken. Tussen de ongelooflijke hoeveelheid bindmateriaal valt ook niet-alledaags materiaal van de Sint Helenafazant, blue horn, parelfazant, jungle cock en India crow te ontdekken. "Tegenwoordig bind ik het meest in de keuken. Ik haal dan wat spullen van boven uit de kamer, zodat ik toch gezellig bij mijn vrouw in de buurt zit te binden. Bovendien kunnen mijn kleinzoons zo aanschuiven, als ze na school bij opa en oma langskomen. De mannetjes vragen zelf om te mogen binden en gaan er helemaal in op. Ik push ze totaal niet, omdat ik geloof dat dat niet werkt. Bij de geboorte heb ik elk kleinkind een miniatuur hengeltje, compleet met reeltje en zijden lijn gegeven. Ook gaan we samen vliegvisen. Het is prachtig om te zien hoeveel plezier ze eraan beleven. Ik hoop werkelijk dat ze met het vliegvisen en -binden door zullen gaan. De jeugd heeft de toekomst."

VNV

Gevraagd naar zijn mening over de VNV is Jan helder: "De VNV doet een heleboel goede dingen voor het vliegvisen in Nederland. Er wordt hard gewerkt en veel georganiseerd. Het magazine De Nederlandse Vliegvisser is van zeer hoog niveau en ziet er gelikt uit. Hoewel ik niet iemand van veel franje ben, was ik aangenaam verrast toen ik in 2008 tijdens de algemene ledenvergadering tot lid van verdienste werd uitgeroepen. Het is jammer dat er momenteel wat onrust is, maar dat is wel vaker voorgekomen. Ik weet zeker dat de club er sterker uit tevoorschijn zal komen. Ik vind het concept van de rubriek 'Op de vingers gekeken', waarin een interview en een patroon gecombineerd wordt erg leuk en wil graag het stokje aan Piet Weeda doorgeven."

Een drietal voorbeelden van wat je kunt realiseren met palinghuid.





▶ OP DE VINGERS

DE J-R SPECIAL

GEKEKEN

DE J.R.- SPECIAL, OFWEL 'HET VISJE'

De vlieg die Jan voor dit artikel bindt, is een patroon dat gebruikt kan worden voor onder andere roofblei, zeeforel, zeebaars en baars.

1. Zet de haak in de vise. De gebruikte haak is een Gamakatsu LS 3113R, #2. Begin met je binddraad op ongeveer 1/3 van de haaklengte. De gebruikte binddraad is Benecchi, wit 12.
2. Knip een toefje witte Fly Fur van 6-7 centimeter af. Kam het web eruit en houd de toef boven de haak om de lengte uit te mikken. Let erop dat je de Fur niet op lengte knipt nadat je deze hebt ingebonden. De uiteinden van de Fur bewegen dan minder mooi in het water. Zet de toef met een enkele slag binddraad vast en druk dan met je vingernagel op de toef, waar je deze inbindt, zodat de Fur zich rond de haak verdeelt. Zet de toef nu definitief vast.
3. Zet nu een toefje 'Wing 'n Flash' van Turrall in de kleur ice blue op. Natuurlijk kun je ook een ander flashmateriaal gebruiken. Deze flash mag je zo nodig wel schuin op de gewenste lengte afknippen.
4. Herhaal stap 2 met een toef Fly Fur in de kleur tan. Kam het geheel nu met een luizenkammetje. Hierdoor komt de flash mooi tussen de twee lagen Fly Fur te liggen. Zet weer een toefje flash in - zie stap 3.
5. Herhaal stap 2 met een toef Fly Fur in de kleur chartreuse.
6. Maak een lus in je binddraad en vul deze volgens de pk (papierklem)- methode met grijszwart gemêleerd Fly Fur. Vergeet niet om je lus ook bij de haaksteel rondom vast te leggen met binddraad. Breng je binddraad naar voren.
7. Twist de lus met Fur.
8. Wikkel de lus met Fur om de haaksteel, waarbij je bij elke slag de Fur-haren naar achteren strijkt. Verwerk het materiaal van de gehele lus in de kop van de vlieg.
9. Gebruik 'Mastic siliconenkit voor glas' van Bison om de kop mee te bewerken. Doe een dot van deze kit op een papiertje en gebruik een dubbingnaald om het dun langs de kop uit te strijken. Elke losse haar kun je op deze manier in de kop opnemen. Een groot voordeel om van dit materiaal de kop te maken, is de gewichtsbesparing. Een epoxy kop is erg zwaar waardoor de natuurlijke beweging van de vlieg te veel beïnvloed wordt. Daarnaast blijft de siliconenkit soepel en breekt niet, zoals bij epoxy kan gebeuren.
10. Druk met een beetje van dezelfde siliconenkit een oogje in de kop

Je kunt dit visje op vele manieren een eigen touch geven door bijvoorbeeld andere kleuren en combinaties Fur te gebruiken en/of andere maten te binden. Ook kun je kieuwen op de kop kleuren en aan weerskanten een grizzle veer inbinden. ▶